

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 8

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 5 ianuarie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
41.	— Ordin al ministrului finanțelor privind aprobarea contractării de către Ministerul Finanțelor a operațiunii de răscumpărare anticipată a unor serii de obligațiuni denominate în dolari americani scadente în data de 22 august 2023 și în data de 22 ianuarie 2024 și de preschimbare a acestora sau a unei părți din acestea cu obligațiuni noi sau o parte din acestea și contractarea unor împrumuturi pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat „Medium Term Notes”, în sumă totală de până la 4 miliarde dolari americani, și desemnarea administratorilor tranzacției	2
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 81 din 5 decembrie 2022 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	3–15

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANȚELOR

ORDIN

privind aprobarea contractării de către Ministerul Finanțelor

a operațiunii de răscumpărare anticipată a unor serii de obligațiuni denominate în dolari americani scadente în data de 22 august 2023 și în data de 22 ianuarie 2024 și de preschimbare a acestora sau a unei părți din acestea cu obligațiuni noi sau o parte din acestea și contractarea unor împrumuturi pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat „Medium Term Notes”, în sumă totală de până la 4 miliarde dolari americani, și desemnarea administratorilor tranzacției

Având în vedere prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările și completările ulterioare, și ale Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2007, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare, al prevederilor pct. 4.1.a), b) 2 subpct. 10 și 11 și pct. 4.1.a), b) 2¹ subpct. 5.7, 5.10, 5.11 și 5.12 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și al prevederilor art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.264/2010 pentru aprobarea programului-cadru de emisiuni de titluri de stat „Medium Term Notes”, cu modificările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Se aprobă:

a) operațiunea de răscumpărare anticipată a seriilor de obligațiuni denominate în dolari americani scadente în data de 22 august 2023, cupon 4,375%, și în data de 22 ianuarie 2024, cupon 4,875%, denumite în continuare *obligațiunile răscumpărate*, și de preschimbare a acestora sau a unei părți din acestea cu obligațiuni noi sau o parte din acestea prin contractarea unui împrumut pe piețele externe de capital în cadrul programului-cadru de emisiuni de titluri de stat „Medium Term Notes” prin lansarea unei serii de obligațiuni denominate în dolari americani având maturitatea de 5 ani sau mai mult, care vor putea fi preschimbate în tot sau în parte cu toate sau o parte din obligațiunile răscumpărate; și

b) contractarea de către Ministerul Finanțelor a unui împrumut pe piețele externe de capital în cadrul programului-cadru de emisiuni de titluri de stat „Medium Term Notes”, prin lansarea a două serii noi de obligațiuni denominate în dolari americani, cu maturitatea de 10 ani și 30 de ani.

Toate împrumuturile menționate mai sus sunt denumite în continuare *emisiune* și vor fi în sumă totală de până la 4 miliarde dolari americani.

(2) Suma finală aferentă atât operațiunii de răscumpărare anticipată și preschimbare, cât și cea aferentă emisiunii noi, maturitatea, cuponul, numărul de serii, precum și ceilalți termeni și condiții financiare urmează să fie stabilite la momentul lansării tranzacției, în funcție de condițiile de piață.

Art. 2. — Emisiunea este administrată de către BNP Paribas, HSBC Continental Europe, ING Bank N.V., Raiffeisen Bank International AG și UniCredit Bank AG.

Art. 3. — Suma aferentă emisiunii se virează în contul de valută deschis pe numele Ministerului Finanțelor la Banca Națională a României și se utilizează pentru finanțarea deficitului bugetar, refinanțarea și rambursarea anticipată a datoriei publice guvernamentale, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind datoria publică.

Art. 4. — Plata serviciului datoriei publice aferentă emisiunii se asigură conform legislației în vigoare privind datoria publică.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor,
Adrian Căciu

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 81

din 5 decembrie 2022

Dosar nr. 1.945/1/2022

Valentina Vrabie — președintele delegat al Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Minodora Condoiu — judecător la Secția a II-a civilă

Carmen Sandu-Necula — judecător la Secția a II-a civilă

Roxana Popa — judecător la Secția a II-a civilă

George Bogdan Florescu — judecător la Secția a II-a civilă

Diana Manole — judecător la Secția a II-a civilă

Rodica Dorin — judecător la Secția a II-a civilă

Carmen Trănica Teau — judecător la Secția a II-a civilă

Ruxandra Monica Duță — judecător la Secția a II-a civilă

Iulia Manuela Cîrnu — judecător la Secția a II-a civilă

Veronica Magdalena Dănăilă — judecător la Secția a II-a civilă

Ianina Blandiana Grădinaru — judecător la Secția a II-a civilă

Adina Oana Surdu — judecător la Secția a II-a civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 1.945/1/2022 este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 36 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Valentina Vrabie, președintele delegat al Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Specializat Mureș în Dosarul nr. 3.327/320/2021 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„a. Cum se conciliază obligația instanței judecătorești «de a aplica prioritar — soluția adaptării contractului» — statornicită, în lumina dispozițiilor art. 3, dimpreună cu cele ale art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77 din 28 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016 — în forma modificată prin Legea nr. 52 din 13 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, prin considerentul decizoriu din paragraful 48 al Deciziei nr. 432 din 17 iunie 2021 a Curții Constituționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021 —, cu posibilitatea consumatorului

de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat?

b. În aceleași circumstanțe, care ar fi criteriile obiective de identificare a «utilității sociale a continuării executării contractului» ce pare a fi consfințită cu valoare de principiu de către Curtea Constituțională a României prin decizia mai degrabă pomenită?».

5. Magistratul-asistent învederează că, la dosarul cauzei, au fost depuse raportul întocmit, comunicat părților, puncte de vedere ale Institutului Național al Magistraturii, Universității București, Universității Danubius, Universității de Vest Timișoara și Universității Dunărea de Jos, *amicus curiae* din partea Asociației Române a Băncilor și punct de vedere din partea reclamantului.

6. Președintele completului, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterea închisă, iar completul de judecată a rămas în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul Specializat Mureș a dispus, prin Decizia nr. 435/A/2022 din 31 mai 2022, pronunțată în Dosarul nr. 3.327/320/2021, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunile de drept anterior menționate.

8. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție cu nr. 1.945/1/2022.

II. Normele de drept intern incidente

9. *Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, cu modificările și completările ulterioare*, denumită, în continuare, *Legea nr. 77/2016*:

„Art. 4. — (1) Pentru stingerea creanței izvorând dintr-un contract de credit și a accesoriilor sale prin dare în plată trebuie îndeplinite, în mod cumulativ, următoarele condiții:

a) creditorul și consumatorul fac parte din categoriile prevăzute la art. 1 alin. (1), astfel cum acestea sunt definite de legislația specială;

b) cuantumul sumei împrumutate, la momentul acordării, nu depășea echivalentul în lei al 250.000 euro, sumă calculată la cursul de schimb publicat de către Banca Națională a României în ziua încheierii contractului de credit;

c) creditul a fost contractat de consumator cu scopul de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja, reabilita un imobil cu destinație de locuință sau, indiferent de scopul pentru care a fost contractat, este garantat cu cel puțin un imobil având destinația de locuință;

d) consumatorul să nu fi fost condamnat printr-o hotărâre definitivă pentru infracțiuni în legătură cu creditul pentru care se solicită aplicarea prezentei legi;

e) este îndeplinită condiția privind impreviziunea.

(11) Reprezintă impreviziune:

a) pe durata executării contractului de credit, cursul de schimb valutar, aplicabil în vederea cumpărării monedei creditului, înregistrează la data transmiterii notificării de dare în plată o creștere de peste 52,6% față de data încheierii contractului de credit. În vederea calculării procentului de 52,6% se va avea în vedere cursul publicat de Banca Națională a României la data transmiterii notificării de plată și cursul de schimb publicat de Banca Națională a României la data încheierii contractului de credit;

b) pe durata executării contractului de credit, obligația de plată lunară înregistrează o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă.

(12) În scopul aplicării prevederilor prezentei legi este necesară menținerea pragurilor valorice prevăzute la alin. (11) lit. a) și b) în ultimele 6 luni anterioare transmiterii notificării de dare în plată.

(13) Presumpțiile prevăzute la alin. (11) au caracter absolut. Creditorul care formulează contestație, conform art. 7, are obligația de a dovedi omisiunea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a notificării de dare în plată, prevăzute la alin. (1) lit. a)—d).

(2) În situația în care executarea obligațiilor asumate prin contractul de credit a fost garantată cu două sau mai multe bunuri, în vederea aplicării procedurii prevăzute de prezenta lege debitorul va oferi în plată toate bunurile ipotecate în favoarea creditorului.

(3) Impreviziunea este prezumată în favoarea consumatorului, care formulează o notificare în condițiile art. 5 sau art. 8 alin. (5).

(4) Echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare. Încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale.”

„Art. 5. — (1) În vederea aplicării prezentei legi, consumatorul transmite creditorului, prin intermediul unui executor judecătoresc, al unui avocat sau al unui notar public, o notificare prin care îl informează că a decis să îi transmită dreptul de proprietate asupra imobilului în vederea stingerii datoriei izvorând din contractul de credit ipotecar, detaliind și condițiile de admisibilitate a cererii, astfel cum sunt reglementate la art. 4.

(2) Notificarea prevăzută la alin. (1) trebuie să cuprindă și stabilirea unui interval orar, în două zile diferite, în care reprezentantul legal sau convențional al instituției de credit să se prezinte la un notar public propus de debitor în vederea încheierii actului translativ de proprietate, prin care se stinge orice datorie a debitorului, principal, dobânzi, penalități, izvorând din contractul de credit ipotecar, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi.

(3) Prima zi de convocare la notar public nu poate fi stabilită la un termen mai scurt de 30 de zile libere și nici mai lung de 90 de zile, perioadă în care se suspendă orice plată către creditor, precum și orice procedură judiciară sau extrajudiciară demarată de un creditor sau de persoane care se subrogă în drepturile acestuia îndreptată împotriva consumatorului sau a bunurilor acestuia. Neprezentarea debitorului la termenele indicate în notificare echivalează cu renunțarea la notificarea de dare în plată și părțile vor fi repuse de drept în situația anterioară.

(3¹) Pe perioada notificării, precum și pe perioada soluționării cererilor prevăzute la art. 7 și 8, este interzisă înscrierea în Biroul de credit sau în alte baze de date negative cu privire la debitorii riscanți sau rău-platnici a debitorului care a efectuat notificarea prevăzută la art. 5 alin. (1), indiferent dacă înscrierea ar fi efectuată din inițiativa creditorului sau a unei autorități centrale sau locale. Dispozițiile prezentului alineat sunt aplicabile în mod corespunzător și persoanelor și procedurilor la care se referă art. 6 și, respectiv, art. 8 alin. (5).

(4) Cu cel puțin 3 zile libere înainte de prima zi de convocare la notar public, părțile transmit acestuia informațiile și înscrisurile necesare încheierii actului de dare în plată.

(5) Toate costurile notariale și, după caz, ale executorului judecătoresc sau ale avocatului se suportă de către debitor. [...]”

„Art. 7. — (1) În termen de 10 zile de la data comunicării notificării emise în conformitate cu dispozițiile art. 5, creditorul poate contesta îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate de prezenta lege.

(2) Cererea se judecă în procedură de urgență, cu citarea părților, de judecătoria în circumscripția căreia domiciliază consumatorul.

(3) Apelul împotriva hotărârii pronunțate în conformitate cu dispozițiile alin. (2) se depune de partea interesată în termen de 15 zile lucrătoare de la comunicare și se judecă cu celeritate.

(4) Până la soluționarea definitivă a contestației formulate de creditor se menține suspendarea oricărei plăți către acesta, precum și a oricărei proceduri judiciare sau extrajudiciare demarate de creditor sau de persoanele care se subrogă în drepturile acestuia împotriva debitorului. De la data comunicării notificării de dare în plată, executările silite aflate în derulare, inclusiv popririile, se suspendă automat.

(5) În situația în care se admite contestația formulată de creditor, părțile vor fi puse în situația anterioară îndeplinirii demersurilor prevăzute de prezenta lege.

(5¹) În cazul admiterii contestației creditorului prin hotărâre definitivă, penalitățile și orice daune-interese care ar rezulta din parcurgerea procedurii notificării prevăzute la art. 5 și 6 vor putea fi pretinse doar dacă creditorul contestator probează că debitorul a fost de rea-credință la depunerea notificării.

(6) În termen de 10 zile de la data respingerii definitive a contestației, creditorul are obligația să se prezinte, în conformitate cu notificarea prealabilă a debitorului, la notar public indicat în cuprinsul acesteia. Dispozițiile art. 5 alin. (4) sunt aplicabile atât în vederea transmiterii informațiilor și a înscrisurilor, cât și în vederea stabilirii datei exacte a semnării actului de dare în plată.”

„Art. 8. — (1) În situația în care creditorul nu se conformează dispozițiilor prevăzute de prezenta lege, debitorul poate cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constată stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor.

(2) Cererea se judecă cu celeritate, cu citarea părților, de către judecătoria în circumscripția căreia domiciliază debitorul.

(3) Până la soluționarea definitivă a cererii prevăzute la alin. (1) se menține suspendarea oricărei plăți către creditor, precum și a oricărei proceduri judiciare sau extrajudiciare demarate de creditor sau de persoane care se subrogă în drepturile acestuia împotriva debitorului.

(4) Acțiunea prevăzută de prezentul articol este scutită de plata taxei judiciare de timbru.

(5) Dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriei izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului [...]”.

10. *Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă:*

„Art. 476. — *Efectul devolutiv al apelului*

(1) Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept.

(2) În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

(3) Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanță și respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca

urmare a invocării unei excepții sau trimiterea dosarului la instanța competentă.”

„Art. 477. — *Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a apelat*

(1) Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

(2) Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.”

„Art. 478. — *Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a supus judecării la prima instanță*

(1) Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe.

(2) Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința și administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

(3) În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot formula pretenții noi.

(4) Părțile pot însă să expliciteze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe.

(5) Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe și va putea fi invocată compensația legală.”

„Art. 479. — *Dispoziții speciale privind judecata*

(1) Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu.

(2) Instanța de apel va putea dispune refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță, în cazul în care consideră că sunt necesare pentru soluționarea cauzei, precum și administrarea probelor noi propuse în condițiile art. 478 alin. (2).”

„Art. 480. — *Soluțiile pe care le pronunță instanța de apel*

(1) Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

(3) În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeași circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, precum și necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

(4) Dacă instanța de apel stabilește că prima instanță a fost necompetentă, iar necompetența a fost invocată în condițiile legii, va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent ori, după caz, va respinge cererea ca inadmisibilă.

(5) În cazul în care instanța de apel constată că ea are competența să judece în primă instanță, va anula hotărârea atacată și va judeca în fond, pronunțând o hotărâre susceptibilă, după caz, de apel sau recurs.

(6) Când se constată că există un alt motiv de nulitate decât cel prevăzut la alin. (5), iar prima instanță a judecat în fond, instanța de apel anulând în tot sau în parte procedura urmată în fața primei instanțe și hotărârea atacată, va reține procesul spre judecare, pronunțând o hotărâre susceptibilă de recurs, dacă este cazul.”

„Art. 481. — *Neîntrățirea situației în propria cale de atac*
Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată, în afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau în cazurile anume prevăzute de lege.”

„Art. 482 — *Completare cu alte norme*

Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță se aplică și în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol.”

III. **Expunerea succintă a procesului**

11. Prin cererea adresată Judecătoriei Târgu Mureș la 26 martie 2021, reclamanta-debitoare a solicitat instanței ca, în contradictoriu cu pârâta — unitatea bancară creditoare, să se dispună în temeiul prevederilor Legii nr. 77/2016 adaptarea contractului de credit pentru nevoi personale garantat cu ipotecă pentru persoane fizice încheiat cu pârâta, în sensul împărțirii riscului valutar cu începere de la momentul înregistrării notificării până la momentul rambursării integrale a creditului și obligarea pârâtei la plata diferenței dintre sumele efectiv achitate cu titlu de rată și cele care ar fi trebuit achitate, avându-se în vedere noul curs valutar stabilit de către instanță în urma reechilibrării contractului, cu dobânda legală aferentă, precum și la plata cheltuielilor de judecată.

12. În motivarea acțiunii, reclamanta a arătat că a transmis o notificare pârâtei-creditoare, astfel cum stipulează dispozițiile art. 4 din Legea nr. 77/2016, prin care a solicitat echilibrarea contractului și care nu a fost corespunzător contestată de către pârâta, context în care a înțeles să apeleze la procedura prevăzută de art. 8 din legea anterior menționată, astfel cum a fost aceasta modificată prin Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, apreciind că sunt îndeplinite toate condițiile legale în vederea adaptării contractului, printre care și cerința impreviziunii în varianta fluctuației cursului valutar pentru moneda C.H.F., ce a înregistrat o creștere de 100,95% între momentul încheierii contractului (8.09.2008) și momentul formulării notificării (7.12.2020).

13. Pârâta-creditoare a formulat întâmpinare, invocând, în principal, excepția inadmisibilității deduse din împrejurarea că sesizarea reclamantei-debitoare nu îmbracă forma unei notificări de dare în plată valide și că, în fapt, nu se încearcă darea în plată, ci o negociere contractuală. Pe fondul cauzei, a susținut caracterul nefondat al acțiunii, arătând că exigențele Legii nr. 77/2016 legate de incidența impreviziunii nu sunt îndeplinite.

14. Prin răspunsul la întâmpinare, reclamanta a solicitat respingerea excepției inadmisibilității acțiunii, argumentând că apărările pârâtei puteau fi invocate pe calea contestației împotriva notificării, demers care nu a fost însă materializat și că notificarea îndeplinește cerințele prevăzute de legea-cadru în materie, reiterând totodată și aspectele arătate în susținerea pretenției deduse judecării.

15. Prin *Sentința civilă nr. 2.564 din 22 iunie 2021*, Judecătoria Târgu Mureș a admis excepția inadmisibilității, respingând ca atare cererea de chemare în judecată. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a apreciat, în esență, că scopul Legii nr. 77/2016 nu poate fi altul decât transmiterea dreptului de proprietate asupra unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite. Or, în speță, reclamanta urmărește deturnarea acestei finalități în condițiile în care notificarea adresată creditoarei vizează doar adaptarea convenției și reechilibrarea prestațiilor derivând din contractul de credit, aspecte care excedează prevederilor art. 5 din Legea

nr. 77/2016 și pot fi urmărite doar pe calea unei acțiuni în justiție întemeiate pe dreptul comun în materie, respectiv pe dispozițiile referitoare la teoria imprevizunii din Codul civil.

16. Împotriva acestei sentințe, reclamanta a declarat apel, solicitând în principal anularea hotărârii și trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanțe, față de prevederile art. 480 alin. (3) din Codul de procedură civilă. În motivarea căii de atac declarate, apelanta a arătat că în mod greșit judecătoria a soluționat procesul fără a intra în cercetarea fondului, neverificând dacă notificarea formulată îndeplinește sau nu cerințele prevăzute de Legea nr. 77/2016, astfel cum aceasta a fost modificată prin Legea nr. 52/2020 și analizând cererea de chemare în judecată prin prisma unei aparente excepții de inadmisibilitate, ca urmare a constatării *a priori* a inadmisibilității notificării. În consecință, apelanta a solicitat instanței de control judiciar să constate faptul că notificarea formulată este una veritabilă, plătată pe prevederile Legii nr. 77/2016, în forma modificată de Legea nr. 52/2020, îndeplinind toate condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 4 din lege ce consacără caracterul prioritar al echilibrării și continuării contractului de credit, aspect în raport cu care se impun anularea sentinței și trimiterea cauzei aceleiași instanțe pentru a analiza pe fond cererea de chemare în judecată.

17. Ulterior dezbaterilor și rămânerii în pronunțare asupra apelului, prin Încheierea din 22 martie 2022 s-a dispus repunerea cauzei pe rol și citarea părților cu mențiunea de a-și exprima un punct de vedere cu privire la interpretarea noțiunilor de *echilibrare a contractului și imposibilitate vădită de continuare a contractului*, statuate de art. 4 din Legea nr. 77/2016, respectiv de *utilitate socială a contractului*, cuprinsă în considerentele Deciziei Curții Constituționale a României nr. 432/2021, prin raportare la calificarea juridică a situației de fapt deduse judecătii, și anume: declanșarea procedurii specifice Legii nr. 77/2016, sub forma unui demers de adaptare a contractului de credit cu privire la care s-a declarat scadența anticipată, respectiv s-a demarat executarea silită fără a avea loc însă adjudecarea imobilului.

18. La termenul de judecată din 10 mai 2022, instanța de apel a pus din oficiu în discuția părților chestiunea incidentală privind oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile referitoare la problema posibilității adaptării contractului de credit în faza executării silite, rămânând în pronunțare atât cu privire la această chestiune, cât și pe fondul cauzei.

19. Prin *Decizia nr. 435/A/2022 din 31 mai 2022*, Tribunalul Specializat Mureș a dispus sesizarea instanței supreme, în temeiul prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

a. Cum se conciliază obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar — soluția adaptării contractului” — statornicită, în lumina dispozițiilor art. 3, dimpreună cu cele ale art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77 din 28 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016 — în forma modificată prin Legea nr. 52 din 13 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, prin considerentul decizoriu din paragraful 48 al Deciziei nr. 432 din 17 iunie 2021 a Curții Constituționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021, cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat?

b. În aceleași circumstanțe, care ar fi criteriile obiective de identificare a „utilității sociale a continuării executării contractului” ce pare a fi consfințită cu valoare de principiu de către Curtea Constituțională a României prin decizia mai degrabă pomenită?

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

20. Completul de judecată al instanței de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

21. Astfel, instanța este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, față de pretențiile deduse judecătii, întemeiate pe prevederile Legii nr. 77/2016, prin raportare la dispozițiile art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în forma în vigoare la data sesizării instanței (26 martie 2021).

22. Chestiunile de drept sunt relevante pentru soluționarea cauzei pe fond; astfel, în raport cu aspectele reglementate prin Legea nr. 77/2016, față de conceptele juridice cu care aceasta operează, modificările aduse prin Legea nr. 52/2020 și statuările Curții Constituționale prin deciziile nr. 431/2021 și nr. 432/2021, interpretarea mecanismelor aplicării procedurii de dare în plată, cu asigurarea priorității soluției de adaptare în raport cu cea de stingere a creditului prin remiterea bunului imobil în proprietatea creditorului și, în acest scop, interpretarea situației de fapt concrete din fiecare speță prin filtrul criteriului „menținerii utilității sociale a contractului”, reprezintă chestiuni esențiale în raport cu necesitatea soluționării fondului litigiului dedus judecătii. Particularitatea faptică a speței ridică problema stabilirii domeniului de aplicare a Legii nr. 77/2016, în raport cu cele două subcategorii de mecanisme pe care aceasta le reglementează. După cum rezultă din deciziile instanței de contencios constituțional, parametrii de aplicare a legii privind darea în plată au fost estinși, pe cale de interpretare creativă a dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, în sensul că echilibrarea și adaptarea contractului sunt prioritare, astfel că încetarea contractului urmează a fi dispusă numai atunci când continuarea sa este vădit imposibilă. Consecința acestei interpretări a fost aceea că procedura reglementată de prevederile legii dării în plată a fost considerată admisibilă atât pentru demersuri de reechilibrare, cât și pentru cele de dare în plată. Elementul faptic particular al prezentului litigiu a ridicat însă problema ambiguității noțiunilor utilizate de Curtea Constituțională prin raportare la care s-a recunoscut constituționalitatea prevederilor Legii nr. 77/2016. În esență, Curtea Constituțională vorbește despre menținerea utilității sociale a contractului ca fundament al prioritizării soluției de adaptare a acestuia, însă nu oferă niciun criteriu abstract cu privire la conținutul noțiunii de „utilitate socială”. Așadar, în abordarea pe care Curtea Constituțională a adoptat-o cu privire la determinarea constituționalității Legii nr. 77/2016, se impun clarificarea conținutului noțiunilor juridice prin intermediul cărora s-au fixat criteriile în raport cu care se poate sau nu dispune adaptarea contractului și, implicit, delimitarea subcategoriilor de situații care intră sau nu în domeniul de aplicare a acestei legi, precum și a subiecților de drept care se pot prevala de unele sau altele dintre efectele acestui act normativ.

23. Chestiunile de drept prezintă caracter de noutate, în sensul că asupra acestora Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu fac obiectului unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării

24. În opinia instanței de sesizare, Legea nr. 77/2016, astfel cum a fost interpretată prin deciziile Curții Constituționale, surprinde două dintre situațiile de fapt cărora li se aplică. Astfel, prima vizează ipoteza contractului de credit aflat în executare firească între creditorul instituție de credit care a acordat împrumutul și debitorul împrumutat. În cazul acestuia, pe parcursul executării contractuale, debitorul împovărat faptic de modul în care a evoluat executarea contractuală, apreciind că poate accesa beneficiile oferite de legiuitor, solicită printr-o

notificare în sensul art. 4 din legea nr. 77/2016 adaptarea contractului prin reechilibrarea prestațiilor; la polul opus al domeniului de aplicabilitate a legii se reține ipoteza reglementată de dispozițiile art. 8 alin. (5) din care, în esență, stipulează că, sub rezerva îndeplinirii cerințelor impreviziunii, beneficiază de instituția dării în plată, în forma concretă a stingerii datoriilor izvorâte din contractele de credit, și debitorul care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat. Acest beneficiu poate fi opus indiferent de titularul creanței, respectiv de stadiul sau forma executării silite, câtă vreme sunt îndeplinite cerințele impreviziunii și imobilul ipotecat a fost deja valorificat.

25. Între cele două ipoteze diametral opuse se află situațiile de genul celei din prezentul litigiu în care debitorul este executat silit, imobilul ipotecat nu a fost încă valorificat, iar creditorul este altul decât cel inițial. Aceste situații nu pot fi încadrate în funcție de criteriile clare stabilite expres sau deduse dincolo de echivoc din cuprinsul legii, respectiv al deciziilor de constituționalitate.

26. Mai mult, dacă singura sursă de inspirație normativă ar fi fost cea legală, pe cale de interpretare, s-ar fi putut susține în mod judicios o soluție în sensul în care opțiunea adaptării este destinată doar în cazul primei ipoteze, în timp ce, în privința celei de-a doua, atunci când intervine executarea silită a debitorului, singura alternativă este cea a dării în plată, cu argumentul că acolo unde legiuitorul a înțeles să reglementeze a făcut-o în mod expres, astfel că acolo unde nu distinge, nici interpretul nu ar trebui să o facă, cu atât mai mult cu cât soluția din art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 are natura juridică a unei excepții față de regulă și nu mai vine însoțită de un text similar celui din art. 4 alin. (4) din același act normativ.

27. Întrucât dispozițiile normative exprese se interpretează în lumina considerentelor deciziilor de constituționalitate relevante, instanța de sesizare a remarcat faptul că instanța de contencios constituțional a ridicat la rang de principiu soluția adaptării cu prioritate a contractului de credit, acceptând că încetarea sa intervine numai în situația imposibilității vădite a continuării acestuia.

28. Prin urmare, în aceste condiții, soluția care urmează a fi dată în cauză depinde de conținutul noțiunilor specifice, autonome, utilizate de Curtea Constituțională, revenind Înaltei Curți de Casație și Justiție competența de a trasa limitele domeniului de aplicare a legii dării în plată între extremele stabilite de art. 4 și art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 și de a statua dacă noțiunea de „adaptare a contractului” este compatibilă cu o reechilibrare a executării silite câtă vreme nu a intervenit valorificarea imobilului ipotecat, oferind în același timp criterii obiective în raport cu care această reechilibrare poate avea loc, prin opoziție cu ipoteza clasică a contractelor aflate în derulare.

VI. Punctul de vedere al părților

29. *Apelanta-reclamantă* a apreciat că este posibilă adaptarea contractului de credit în baza căruia a transmis notificarea, arătând că, dintr-o coroborare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori cu cele ale Legii nr. 77/2016 ar rezulta concluzia potrivit căreia contractul de credit dedus analizei în prezentul litigiu nu era declarat scadent anticipat la momentul intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 52/2016, iar adaptarea ar fi posibilă prin stabilirea unui cuantum clar de plată în sarcina sa, eliminându-se pe viitor fluctuațiile cursului valutar, astfel încât debitul să fie stins prin acord.

30. *Intimata-pârâtă* a arătat că, în opinia sa, adaptarea unui contract de credit se poate face numai dacă acesta din urmă este un contract în derulare. Or, un contract cu privire la care a intervenit scadența anticipată, respectiv cesiunea de creanță,

nu mai poate fi considerat a fi în derulare. Mai mult, adaptarea contractului poate fi opusă numai unei instituții de credit, iar nu unei societăți al cărei profil este recuperarea de creanțe, relevând lipsa oricăror criterii generale și obiective cu privire la demersul de adaptare a contractului. În concluzie, a menționat că noțiunile de „echilibrare a contractului” și „utilitate socială a contractului” sunt incompatibile cu speța pendinte, declararea scadenței anticipate reprezentând, în mod clar, o circumstanțiere a imposibilității vădite de continuare a contractului de credit.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

31. La nivelul *Curții de Apel Bacău* și al instanțelor arondate nu a fost identificată practică judiciară care să vizeze problemele de drept menționate. Cu privire la prima întrebare, *Judecătoria Roman* și *Judecătoria Târgu-Neamț* au apreciat că obligația instanței de a aplica prioritar soluția adaptării contractului — statornicită în lumina dispozițiilor art. 3 și ale art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 — nu vine în contradicție cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist atunci când a fost declarat scadent anticipat (cu obligația de a restitui întregul credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze), întrucât consumatorul are posibilitatea ca, pe calea contestației la executare, să solicite constatarea ca fiind abuzive a unor clauze/a tuturor clauzelor contractuale.

În ceea ce privește a doua întrebare s-a arătat că pot fi criterii obiective de identificare a „utilității sociale a continuării contractului” și cele indicate în Decizia Curții Constituționale nr. 623 din 25 octombrie 2016, la paragraful 98.

32. La nivelul *Curții de Apel Brașov* și al instanțelor arondate nu a fost identificată practică judiciară care să vizeze problemele de drept menționate. *Judecătoria Brașov* a susținut că adaptarea contractului este compatibilă cu o reechilibrare a executării silite cât timp nu a intervenit valorificarea imobilului ipotecat, dat fiind faptul că instanța de contencios constituțional a ridicat la rang de principiu soluția adaptării cu prioritate a contractului de credit, acceptând că încetarea sa intervine numai în situația imposibilității vădite a continuării acestuia.

33. La nivelul *Curții de Apel București* nu au fost identificate hotărâri relevante în materie. În ceea ce privește prima întrebare, judecătorii din cadrul *Secției a VI-a civile* au opinat în sensul că adaptarea unui contract de credit, la cererea consumatorului, este realizabilă doar în ipoteza în care contractul poate continua, concluzie ce rezultă chiar din prevederile Legii nr. 77/2016 care, la art. 4 alin. (4), deși prevede că echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare, stipulează, în egală măsură, că încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale. Or, dacă un contract de credit a fost declarat scadent anticipat, iar această măsură nu a fost anulată, respectivul contract nu mai poate continua.

Cu privire la cea de-a doua întrebare supusă analizei, opinia exprimată a fost cea potrivit căreia criteriile de identificare a utilității sociale a continuării contractului urmează a fi stabilite pe cale judiciară, în fiecare dosar în parte, în funcție de particularitățile concrete ale cauzei, neputându-se oferi, cu caracter abstract, exemple în acest sens.

Tribunalul București — *Secția a VI-a civilă* nu a identificat hotărâri relevante în materie. Plecând de la paragrafele 48—56 ale Deciziei Curții Constituționale nr. 432/2021, s-a susținut că, în situația unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat, instanța nu ar mai putea dispune continuarea contractului într-o formă adaptată, deoarece contractul este deja încetat. Din interpretarea sistematică a considerentelor Deciziei Curții Constituționale nr. 432/2021 rezultă că premisa de la care se pleacă este aceea a unui contract în vigoare a cărui executare

a fost suspendată ca efect al notificării debitorului care cere protecția legii speciale. În ipoteza din speță nu se mai poate pune problema încetării unui contract practic deja încetat la inițiativa creditorului care a decis să facă aplicarea pactului comisoriu și să demareze executarea silită.

Analizând împreună ambele întrebări adresate, *Judecătoria Sectorului 4 București*, atașând practică judiciară (Sentința civilă nr. 4.073 din 30 martie 2022, nedefinitivă), a apreciat că, în esență, ceea ce se cere a fi clarificat este dacă adaptarea contractului, în contextul Legii nr. 77/2016 și al Deciziei Curții Constituționale nr. 431/2021, este posibilă în cazul în care creditul a fost declarat scadent anticipat, iar în faza de executare silită imobilul nu a fost încă executat silit, la cererea unui creditor care nu mai este banca (respectiv entitatea care a acordat împrumutul), ci un recuperator de creanțe.

În acest cadru, s-a considerat că adaptarea contractului este posibilă, deoarece declararea scadenței anticipate nu reprezintă o cauză de încetare a contractului de credit, acesta nefiind denunțat sau reziliat, iar utilitatea socială a contractului se menține, adaptarea acestuia putând să fie dispusă cu privire la restul de plată rămas neexecutat la data transmiterii notificării de dare în plată.

În ceea ce privește modalitatea de adaptare a contractului, în lipsa acordului dintre părți, intervenția judiciară asupra contractului trebuie să fie cât mai puțin invazivă, adaptarea urmărind distribuirea echitabilă între părți a pierderilor debitorului.

În același timp, mijloacele de intervenție în contract trebuie să permită creditorului să își recupereze cel puțin investiția inițială, debitorul urmând să fie scutit de pierderi, în măsura în care acest fapt nu îl plasează pe creditor într-o poziție mai defavorabilă decât cea în care s-ar fi aflat dacă nu ar fi încheiat contractul.

Cu titlu de exemplu, în cazul în care impreviziunea ar izvorî din diferența semnificativă de schimb valutar, o intervenție asupra valorii rămase de restituit a creditului, prin rambursarea la un curs valutar care să asigure o distribuire echitabilă între părți a pierderilor ce rezultă pentru debitor din schimbarea excepțională a cursului valutar, rămâne soluția optimă de adaptare a contractului.

Opinia majoritară exprimată de judecătorii din cadrul *Judecătoriei Sectorului 5 București* a fost aceea că obligația instanței de a aplica prioritar soluția adaptării contractului poate opera și într-o ipoteză precum cea în discuție.

Astfel, analiza trebuie să pornească de la faptul că, în contractele cu executare succesivă și în cele afectate de un termen suspensiv de plată, pot interveni, pe durata existenței lor, împrejurări aleatorii ale căror origini se află în conjunctura economică.

Dificultatea soluției de adaptare a contractului provine din faptul că în ipoteza în discuție întregul debit este scadent, ceea ce poate ridica probleme și cu privire la momentul începând cu care ar produce efecte adaptarea contractului.

În ipoteza în discuție, când anterior transmiterii notificării de dare în plată fusese declarată scadența anticipată a creditului, soluția de adaptare ar produce efecte asupra unor obligații scadente deja. Așadar, adaptarea nu va avea în vedere echilibrarea prestațiilor ce vor deveni scadente în viitor (deoarece în ipoteza în discuție nu mai există rate ale creditului nescadente), ci obligația de plată din sarcina împrumutatului împovărată de intervenirea impreviziunii. A respinge ca fiind inadmisibilă o asemenea cerere ar crea o diferență nejustificată între împrumutați, respectiv între aceia al căror contract a fost declarat scadent anticipat (care nu ar mai putea solicita adaptarea) și aceia al căror contract nu a fost declarat scadent anticipat.

Se apreciază în sensul că posibilele criterii obiective de identificare a utilității sociale a continuării executării contractului ar putea avea în vedere, pe lângă durata de la momentul

încheierii contractului de împrumut și până la formularea notificării de dare în plată, variația cursului valutar și compararea debitului pus în executare silită cu valoarea de circulație a imobilului ipotecat.

Nu în ultimul rând, o posibilă soluție de adaptare a contractului de credit ar fi aceea în care s-ar stabili că debitul în monedă străină datorat la data declarării scadenței anticipate să fie plătit de împrumutat la un curs de schimb fix, care să asigure dezideratul ca riscul supraadăugat să fie suportat împreună de debitor și creditor.

Judecătoria Giurgiu, având în vedere prevederile art. 4 alin. (4) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și paragraful 48 al Deciziei nr. 432/2021 a Curții Constituționale, majoritar, a apreciat că remediul adaptării contractului de credit presupune, ca premisă, o acțiune întemeiată pe Legea nr. 77/2016, prin care fie se contestă legalitatea notificării de dare în plată (art. 7 din legea anterior menționată), fie se solicită de către debitor (prin acțiune principală sau prin cerere reconvențională la acțiunea instituției de credit) darea în plată a imobilului și/sau adaptarea contractului de credit.

Adaptarea contractului presupune o modificare a convenției inițiale, ceea ce se concretizează, ca instituție juridică, într-o dare în plată (art. 1.492 din Codul civil), care este, la rândul ei, o novație obiectivă atipică, prin care vechea obligație este transformată, prin acordul părților sau prin intervenția instanței, într-o nouă obligație.

Darea în plată reglementată de Legea nr. 77/2016 apare ca o situație derogatorie, din perspectiva raportului obligațional inițial, căci permite debitorului să execute, cu efect extinctiv, o altă prestație decât aceea pe care o datora.

Legea nr. 77/2016 apare ca o intervenție a legiuitorului în contractul de credit, care limitează forța obligatorie a acestuia, transformând, pe parcursul executării sale și independent de voința creditorului, obligația inițial simplă a debitorului, adică aceea de a achita creditul, într-una complexă, cu pluralitate de obiecte în plată, mai precis, într-una facultativă, acordându-i acestuia din urmă posibilitatea de a se libera total de datorie prin transferul dreptului de proprietate asupra imobilului ipotecat în favoarea creditorului ipotecar, adică instituind o prestație subsidiară, pe lângă cea principală.

Prin raportare la aceste caractere ale dării în plată specifice, reglementate de Legea nr. 77/2016, este clar că nu trebuie să existe un contract în derulare pentru a opera stingerea obligației prin efectuarea altei prestații decât cea inițială.

În ipoteza în care contractul este deja încetat, de cele mai multe ori prin declararea anticipată a scadenței întregului contract de către creditor, nu mai poate interveni decât darea în plată prin stingerea obligațiilor, deci prin transferul dreptului de proprietate asupra imobilului/imobilelor oferit(e) de debitor, deoarece nu mai există efectiv un contract care să poată fi modificat pentru viitor, ci doar niște efecte ale contractului încetat la inițiativa instituției de credit.

Prin urmare, dacă momentul în care se află părțile este acela al executării silită imobiliare a bunului ipotecat, în baza contractului de credit încetat prin declararea scadenței anticipate sau prin alte moduri similare (ajungerea la termen, denunțarea unilaterală, rezoluțiunea), nu se mai poate ajunge la adaptarea contractului, nici la cererea unei părți, nici la inițiativa instanței de judecată, unicul remediu fiind darea efectivă în plată a bunului urmărit pentru stingerea obligației.

Adaptarea contractului presupune o modificare pentru viitor a convenției, nu poate produce efecte retroactive, de aceea debitorul trebuie să fie diligent și să încerce să obțină această modificare de îndată ce apreciază că intervine un caz de impreviziune, iar nu să aștepte să ajungă în faza de executare silită a obligațiilor neexecutate la termen. Intenția legiuitorului este de a proteja consumatorul prudent și diligent, nu de a extinde

acest beneficiu și la debitorii care ies din pasivitate abia la momentul iminenței pierderii bunului, în dezavantajul creditorului.

Opinia Curții Constituționale pare a conduce spre această interpretare din moment ce plasează adaptarea contractului în faza anterioară încetării contractului, ca remediu de salvagardare a convenției.

Judecătoria Bolintin-Vale, plecând de la considerentele Deciziei nr. 432/2021 a Curții Constituționale, a arătat că faza judiciară reglementată la art. 8 din Legea nr. 77/2016, respectiv acțiunea debitorului prin care cere instanței să pronunțe o hotărâre prin care să se constate stingerea obligațiilor născute din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor, include și ipoteza prevăzută la art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, în care dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului. Această ipoteză este însă una de excepție, pusă la dispoziția consumatorului ajuns în faza executării silite care dorește stingerea datoriei. Totuși, în această fază utilitatea socială a contractului este imposibil de imaginat, o reechilibrare a executării silite excedând domeniului de aplicare a Legii nr. 77/2016.

Așadar, obligația instanței de a analiza prioritar adaptarea contractului statornicită prin considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 432/2021 nu conferă consumatorului posibilitatea de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat.

Tribunalul Ialomița a arătat că obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar soluția adaptării contractului” se corelează cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale, instanța urmând a stabili modalitățile în care va continua contractul între părți, respectiv clauzele principale care se modifică: termenul contractual, dobânda, moneda etc. Indiferent dacă acel contract de credit a fost declarat scadent anticipat, el poate fi adaptat și poate continua, în funcție de situația individuală a părților, cu modificarea elementelor esențiale.

În ceea ce privește utilitatea socială nu este nevoie de criterii obiective pentru identificarea acesteia, ea fiind intrinsecă oricărui contract de credit încheiat. Referitor la criteriile care determină instanța să stabilească dacă există posibilitatea adaptării contractului, acestea sunt pur subiective și sunt determinate de situația particulară a părților.

La nivelul *Tribunalul Ilfov* s-au conturat următoarele puncte de vedere:

Cu privire la prima întrebare, într-o opinie, împărtășită de judecătoria *Tribunalului Ilfov* și, în minoritate, de cei ai *Judecătoriei Cornetu* s-a apreciat că scadența anticipată este declarată în baza contractului, fiind și această clauză supusă analizei prin prisma impreviziunii. Nu prezintă relevanță faptul că s-a pornit executarea silită atâta vreme cât imobilul ipotecat nu a fost valorificat.

Declararea scadenței anticipate nu ar mai face posibilă adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist, deoarece ar duce la înlăturarea dispozițiilor art. 3 și ale art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, așa cum a fost modificată prin Legea nr. 52/2020, iar utilitatea socială a continuării contractului se impune atât timp cât bunul nu a fost valorificat în cursul

executării silite, întrucât o adaptare a contractului duce la realizarea scopului economic al acestuia.

La nivelul *Judecătoriei Cornetu* s-a apreciat, în susținerea acestei opinii, că adaptarea contractului poate fi dispusă și în situația în care s-a declarat scadența anticipată de către creditor, aplicarea art. 4 alin. (4) Legea nr. 77/2016 fiind condiționată de existența unui contract de împrumut în derulare.

Or, prin declararea scadenței anticipate debitorul este decăzut din beneficiul termenului de restituire a împrumutului, situație care nu conduce la încetarea contractului. Astfel, atât timp cât contractul dintre părți nu a încetat, instanța poate restabili echilibrul contractual, putând adapta contractul chiar și atunci când obligația este supusă executării silite.

Din acest motiv, Curtea Constituțională a recunoscut că darea în plată poate opera și în faza executării silite și că, și în această fază, instanța poate aprecia cu privire la îndeplinirea condițiilor privind existența impreviziunii.

Într-o altă opinie, exprimată de judecătoria *Judecătoriei Buftea* și de majoritatea judecătorilor din cadrul *Judecătoriei Cornetu*, s-a apreciat că declararea scadenței anticipate împiedică adaptarea contractului conform art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, întrucât, în această situație, pe de o parte, nu se pot analiza unele condiții ale impreviziunii, iar, pe de altă parte, debitorul nu mai beneficiază de termenul stabilit în contract pentru returnarea împrumutului și nu mai există rate care să poată fi modificate.

Cu privire la cea de a doua întrebare s-a considerat în sensul că, în aprecierea utilității sociale a continuării executării contractului, instanța trebuie să se raporteze strict la drepturile și obligațiile părților și la posibilitatea de reechilibrare a acestora, astfel încât riscul supraadăugat să fie suportat în mod echitabil de ambele părți.

34. La nivelul *Curții de Apel Cluj — Secția a II-a civilă* s-a apreciat că adaptarea contractului este o soluție juridic posibilă doar în cazul contractelor în derulare, nu și în cazul unui contract declarat scadent în mod anticipat, în baza căruia s-a început deja executarea silită. Adaptarea contractului presupune în mod esențial continuarea acestuia cu modificările dispuse de către instanță, fapt imposibil în cazul contractelor declarate scadente anticipat.

În ceea ce privește utilitatea socială a continuării contractului, aceasta trebuie identificată de la caz la caz, în funcție de circumstanțele particulare ale speței.

35. La nivelul *Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de insolvență și litigii cu profesioniști și societăți*, opinia unanimă este în sensul că, în ipoteza în care între părți nu se mai derulează un contract de credit cu obligații reciproce, intervenția instanței în temeiul teoriei impreviziunii nu mai este posibilă, în astfel de cazuri fiind incidente considerentele reținute în cuprinsul Deciziei nr. 623/2016 a Curții Constituționale, potrivit cărora impreviziunea vizează numai riscul supraadăugat și, în condițiile intervenirii acestuia, este menită să reamenajeze prestațiile la care părțile s-au obligat în condițiile noii realități economice și/sau juridice. Adaptarea are loc atunci când utilitatea socială a contractului poate fi menținută. Or, din moment ce contractul nu mai este în ființă, nu se mai poate vorbi despre o utilitate socială a acestuia și de necesitatea intervenției instanței în reamenajarea obligațiilor reciproce.

De asemenea, impreviziunea nu poate produce efecte pentru trecut, efectele adaptării contractului putând fi doar pentru viitor, prin urmare, instanța nu ar putea să dispună adaptarea contractului pentru perioada deja scursă, motiv pentru care se constată că soluția de respingere a cererii de adaptare a contractului este corectă.

Tribunalul Constanța — Secția a II-a civilă, atașând practică judiciară din care reiese că unicul remediu juridic posibil pentru ipoteza descrisă îl reprezintă stingerea obligațiilor prin darea în

plată a imobilului supus executării, a arătat că, ulterior declarării scadenței anticipate a creditului și demarării procedurii execuționale, nu mai poate fi dispusă adaptarea contractului de credit, având în vedere că această măsură are drept situație premisă un contract în curs de executare.

De asemenea, în ipoteza descrisă, se pot ridica alte probleme care să impiețeze adaptarea contractului, cum ar fi cesiunea de creanță intervenită între creditorul inițial (bancar) și un terț (instituție nebancaară), valorificarea imobilului în cursul executării silită etc.

Opinia cvasiunanimă a colectivului *Judecătoriei Constanța* este în sensul inaplicabilității soluției de adaptare a contractului de credit în ipoteza în care creditorul a exercitat dreptul de a declara scadența anticipată a tuturor ratelor de credit viitoare, avându-se în vedere că adaptarea contractului se poate dispune numai pentru viitor, nu și pentru trecut.

Adaptarea contractului urmărește să înlăture, pentru viitor, dezechilibrul contractual în executarea acestuia, în scopul menținerii contractului, ceea ce înseamnă că, ulterior adaptării, părțile ar trebui să reia voluntar executarea obligațiilor contractuale, cu luarea în considerare a modificărilor operate în temeiul hotărârii judecătorești definitive. Dacă creditorul a exercitat dreptul de a declara scadența anticipată a tuturor ratelor de credit viitoare, în considerarea neexecutării de către debitor a obligației de plată a ratelor lunare de credit, nu se mai poate ridica problema reluării executării de către părți a obligațiilor contractuale, ci doar a procedurii execuționale, respectiv a executării forțate, iar nu voluntare a obligației debitorului de restituire a debitului principal (format din rate de credit deja scadente și rate de credit scadente anticipat) și a accesoriilor.

Judecătoria Tulcea a opinat în sensul că, în situația descrisă, când debitorul este executat silit, iar imobilul ipotecat nu a fost încă valorificat, deși contractul de credit a fost anterior declarat cadent anticipat, singura alternativă este cea a dării în plată, cu argumentul că acolo unde legiuitorul a înțeles să reglementeze a făcut-o în mod expres, astfel că acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu ar trebui să o facă, cu atât mai mult cu cât soluția din art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 are natura juridică a unei excepții față de regulă și nu mai vine însoțită de un text similar celui din art. 4 alin. (4) din același act normativ.

36. La nivelul *Curții de Apel Craiova* nu a fost identificată jurisprudență relevantă în materia analizată. Opinia majoritară a judecătorilor *Secției a II-a civile* este în sensul că obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar soluția adaptării contractului” se conciliază cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior cadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat, doar în situația în care contractul nu a încetat, în condițiile legii.

Criteriul obiectiv de identificare a „utilității sociale a executării contractului” rezultă din considerentul 55 al Deciziei nr. 432/2021 a Curții Constituționale, respectiv „executarea contractului nu este excesiv de oneroasă sub aspectul drepturilor și obligațiilor derivând din chiar prevederile sale”, având în vedere că, în caz contrar, „acesta își pierde utilitatea socială, fiind, așadar, imposibilă/irațională continuarea sa”.

37. La nivelul *Secției a II-a civile a Curții de Apel Galați* s-a arătat că, întrucât obligația instanței judecătorești de a aplica prioritar soluția adaptării contractului este subsumată celei de a verifica utilitatea socială a continuării executării acestuia, adaptarea se va materializa doar în ipoteza în care există un contract care, la data sesizării instanței, mai este în ființă și apt de a produce efectele inițial preconizate. Astfel, chiar dacă prin

actul de declarare a scadenței anticipate, în concret, nu a avut loc decât o decădere din beneficiul termenului stabilit în favoarea debitorului, atunci utilitatea socială a continuării contractului tot nu ar putea fi regăsită, cum, de altfel, ea nu subzistă nici în ipoteza rezilierii acestuia, odată ce aceste manifestări de voință ale părților au avut loc anterior sesizării instanței, iar aceasta nu ar putea interveni în partea de executare contractuală care nu a fost impvizibilă.

În ipoteza unei executări silită fără ca bunul imobil să fi fost valorificat, utilitatea socială a contractului nu mai există din perspectiva inexistenței unei convenții care să producă efectele firești, precum restituirea în rate eșalonate, curgerea de dobânzi, întrucât părțile, prin aplicarea voinței contractuale, au generat deja încetarea acestei utilități sociale.

Opinia majoritară a judecătorilor din cadrul *Tribunalului Galați*, relevantă de practica judiciară, este în sensul că, odată declarată scadența anticipată a contractului de credit, acesta nu se mai poate adapta în sensul recalculării ratelor ori a dobânzilor aferente contractului. Ceea ce se poate adapta, raportat la impviziziunea intervenită în cadrul relațiilor contractuale, este suma rămasă de plată și executată silit.

Judecătorii din cadrul *Judecătoriei Brăila*, ce au înaintat și hotărâri judecătorești, au arătat că este posibilă soluția de adaptare a contractului în cazul declarării scadenței anticipate a unui credit, în cazul în care creanța este urmărită în cadrul unei proceduri de executare silită.

Pornind de la semnificația contractelor — acord de voință al părților, dar și interese reunite ale acestora — având în vedere și scopul urmărit, ca fiecare parte a contractului să își satisfacă un interes, pot fi criteriile obiective de identificare a utilității sociale a continuării executării contractului: scopul contractului, interesul în derularea contractului în sensul asigurării fiecăreia dintre părți a efectelor utile ale acestuia, modalitatea și capacitatea de asumare a sarcinii realizării interesului celui alt contractant, obiectivul comun ambelor părți de natură să permită concilierea intereselor și care să creeze o dependență reciprocă, realități economice care să permită prestații proporționale, solidarismul contractual. În toate cazurile, se apreciază că, în cazul convențiilor încheiate cu bună-credință și cu respectarea utilității contractului, fără o exercitare abuzivă a drepturilor, continuarea executării nici nu are nevoie de alte criterii obiective, ele derivând din însăși semnificația contractului, utilitatea și interesul manifestat de părțile contractante.

Opinia judecătorilor din cadrul *Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului Vrancea*, constatată prin practică judiciară anexată, este că, potrivit art. 3 din Legea nr. 77/2016, consumatorul are dreptul de a i se stinge datorile izvorâte din contractul de credit prin darea în plată a imobilului ipotecat.

În ceea ce privește utilitatea socială a „continuării executării contractului”, instanța va aprecia asupra eventualelor dezechilibre care fac imposibilă continuarea derulării contractului și care duc la ruina împrumutatului, efectele sociale fiind evidente, în caz contrar neintervenind în activitatea profesionistului și în raporturile contractuale.

38. Opinia exprimată în cadrul *Secției civile a Curții de Apel Iași* este aceea că, potrivit art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, echilibrarea și continuarea contractului de credit vor fi urmărite ori de câte ori nu intervine o situație de imposibilitate vădită a continuării sale, chestiune de fapt care se verifică punctual, de la caz la caz, de instanța de judecată.

În urma consultării judecătorilor din cadrul *Secției I civile a Tribunalului Iași* care au înaintat și jurisprudență relevantă, punctul de vedere exprimat a fost în sensul că revine instanței de judecată misiunea de a găsi acel punct în care relația de echilibru între interesele concurente individuale este ruptă, în defavoarea debitorului obligației excesiv de oneroase și din care

se pune în discuție afectarea dreptului de proprietate al debitorului.

Odată investit cu o cerere în readaptarea contractului de credit, judecătorul are libertatea să stabilească orice variantă de reechilibrare.

Secția civilă a Tribunalului Vaslui a apreciat că obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar soluția adaptării contractului” se circumscrie doar ipotezei în care contractul de credit cu rambursare în rate lunare nu a fost declarat scadent anticipat și, astfel, debitorul nu a fost decăzut din beneficiul achitării în rate a creditului, dispozițiile art. 48 din Decizia nr. 432/2021 a Curții Constituționale analizând soluția adaptării contractului în ipoteza în care acesta este încă în derulare.

Cu privire la criteriile obiective de identificare a „utilității sociale a continuării executării contractului” s-a considerat că posibilitatea de reșalonare sau restructurare a creditului poate determina concluzia utilității menținerii contractului.

Judecătoria Vaslui a arătat că obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar soluția adaptării contractului” subzistă, indiferent de existența sau nu a unei cereri distinct formulate în acest sens, conform paragrafului final nr. 50 din Decizia nr. 432/2001 a Curții Constituționale, iar „utilitatea socială a continuării executării contractului” reprezintă tocmai acel criteriu obiectiv în baza căruia se verifică, aplicat pentru fiecare speță pendinte, posibilitatea părților de a-și respecta obligațiile rezultate din contractul de credit.

Judecătoria Huși a învederat că soluția adaptării contractului de credit poate fi dispusă doar referitor la contractele în privința cărora nu a fost declarată scadența anticipată determinată de neîndeplinirea obligațiilor debitorului. Odată ce, potrivit clauzelor contractului, creditorul poate declara scadența anticipată a creditului în cazul neîndeplinirii obligațiilor de către debitor, fără a fi necesare alte formalități și fără a fi prevăzută obligativitatea renegocierii în scopul adaptării contractului, se presupune că profesionistul care a acordat creditul a constatat imposibilitatea vădită de continuare a contractului de credit.

De asemenea, în cazul concret, trebuie avut în vedere că scopul cesionarului este acela de a recupera creanța ce era scadentă în întregime la momentul cesiunii și pentru care a plătit un preț, respectiv de a pune în executare obligația de plată a întregii creanțe, iar nu de a adapta contractul de credit, respectiv de a o recupera conform termenelor de plată stabilite de debitor împreună cu creditorul inițial.

Referitor la criteriile obiective de identificare a „utilității sociale a continuării executării contractului”, cu titlu de exemplu au fost indicate: durata de timp rămasă până la ajungerea la termen a contractului, aprecierea/deprecierea prețului imobilului ipotecat și majorarea perioadei contractuale.

Judecătoria Bârlad a arătat că trebuie făcută distincția dintre executarea și plata obligației executate silit; adaptarea contractului pe viitor, începând cu momentul introducerii cererii de chemare în judecată, iar nu cu data încheierii contractului de credit, trebuie analizată prin filtrul Deciziei nr. 623/2016 a Curții Constituționale, prin care s-a statuat că, dacă sunt întrunite condițiile impreviziunii, adaptarea contractului va opera pe viitor, prestațiile deja executate rămânând câștigate contractului.

Contestația la executare reprezintă o fază a procesului civil, deci declararea scadenței anticipate se referă la efecte viitoare (de plată) ale unor situații juridice născute anterior.

Utilitatea socială a continuării executării contractului este păstrată și în acest caz, în situația demarării procedurii de executare silită fiind modificată doar modalitatea de rambursare a creditului contractat, un credit aflat în executare silită putând fi repus „pe curent” (în limbaj bancar) oricând, la solicitarea debitorului adresată creditorului sau la inițiativa creditorului însuși. Prin analogie, repunerea în beneficiul achitării creditului în rate ar trebui să poată fi dispusă și de instanță.

39. *Tribunalul Suceava — Secția a II-a civilă, instanță arondată Curții de Apel Suceava*, înaintând o hotărâre judecătorească (Decizia civilă nr. 550 din 12 iulie 2022, definitivă), a arătat că un consumator are posibilitatea de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat, în condițiile impuse de prevederile art. 1.271 alin. (3) lit. d) din Codul civil.

40. La nivelul *Curții de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal* și al instanțelor din raza de competență teritorială au fost exprimate două puncte de vedere. Astfel, într-o primă opinie, s-a apreciat că se impune corecta încadrare a situației de fapt expuse în raport cu prevederile Legii nr. 77/2016. Soluția adaptării nu mai este de *plano* posibilă în situația declarării scadenței anticipate deoarece executarea contractului nu mai este una firească, acesta pierzându-și utilitatea socială. Așadar, singurul remediu accesibil în baza Legii nr. 77/2016 rămâne darea în plată a imobilului în temeiul art. 8 alin. (5) din legea anterior menționată, chiar și atunci când notificarea intervine anterior valorificării imobilului care face obiectul garanției. În sprijinul acestei opinii s-a argumentat suplimentar că se impune corecta calificare a instituției juridice ce intervine atunci când debitorul nu achită ratele și întreg creditul restant devine scadent. Faptul că, deși nu sunt respectate formalitățile exprese prevăzute de lege, iar instituțiile de credit nu folosesc această denumire, prin efectele pe care le dau neexecutării contractuale, apelează în fapt la instituția rezilierii unilaterale (creanțele neperformante sunt, de regulă, cesionate în portofolii recuperatorilor de creanțe, iar instituțiile de credit invocă încetarea oricărui raporturi juridice de debitorii cedați). În atare condiții, în care anterior punerii în executare a creanței, contractul este încetat prin reziliere, este evident că nu se mai pune problema adaptării sale.

Într-o a doua opinie, s-a apreciat că nu există un impediment la reechilibrarea prestațiilor, chiar și în situația în care creanța rezultată din contractul de credit scadent anticipat/reziliat este pusă în executare silită, putându-se vorbi așadar despre o reechilibrare a executării silită. Într-un asemenea caz, s-a apreciat că formula de adaptare cu privire la care se pronunță instanța de judecată ar trebui să aibă efecte asupra întregului capital restant (dobânzi) pus în executare, cu toate că nu s-au identificat niște criterii concrete în acest sens.

41. *Curțile de apel Alba Iulia, Oradea, Pitești, Ploiești și Timișoara* nu au identificat practică judiciară cu privire la problemele de drept puse în discuție și nici nu au înaintat Înaltei Curți de Casație și Justiție puncte de vedere exprimate în cadrul colectivelor de judecători.

42. *Ministerul Public*, prin Adresa nr. 2.218/C/3153/III-5/2022 din 20 octombrie 2022, a arătat că, la nivelul Secției judiciare — serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practică judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problemele de drept ce formează obiectul sesizării Tribunalului Specializat Mureș.

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

43. La nivelul *Înaltei Curți de Casație și Justiție* poate prezenta relevanță Decizia nr. 7 din 11 februarie 2019, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 175 din 5 martie 2019.

44. *Curtea Constituțională*, prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021, a admis excepția de neconstituționalitate

și a constatat că dispozițiile art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite sunt neconstituționale [...].

IX. Punctele de vedere ale specialiștilor

45. *Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați — Facultatea de Drept și Științe administrative* a învederat că opinia științifică a specialiștilor din cadrul *Departamentului de Științe Juridice* este în sensul că adaptarea contractului, în situația intervenirii unui caz de impreviziune, este o soluție prioritară în raport cu soluția dării în plată, așa cum a stabilit legiuitorul prin art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, în acord cu cele statuate de Curtea Constituțională a României prin deciziile sale relevante.

În măsura în care contractul de credit în discuție se află în faza executării firești (plata ratelor de credit este eșalonată în timp potrivit scadențarului negociat de părți), adaptarea sa se va face cu luarea în considerare a scopului, a interesului părților în derularea lui, a modalității și, mai ales, a capacității de asumare și îndeplinire a propriilor obligații, a posibilității de conciliere a intereselor ambelor părți, precum și a realităților economice extrinseci, ce permit caracterizarea prestațiilor ca fiind sau nu proporționale.

Dacă pentru acel contract a fost declarată scadența anticipată, indiferent de stadiul în care se află ori de forma executării silită care se continuă contra debitorului (inclusiv atunci când bunul ipotecat nu a fost încă valorificat), adaptarea contractului poate avea loc, dar numai sub forma recalculării creanței și, eventual, a eșalonării în timp a plății ei. Aceasta este o aplicare corelată a dispozițiilor art. 4 alin. (4) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, condiții în care este indiferent și titularul actual al creanței (în sensul că poate diferi de cel cu care debitorul a contractat inițial). Așadar, este exclusă revenirea la forma inițială a contractului, în sensul lipirii de efecte a declarării, de către creditor, a scadenței anticipate.

În aceste condiții, nu mai este relevantă identificarea criteriilor obiective de apreciere a utilității sociale a continuării executării contractului, pentru că nu mai are loc o astfel de continuare (în parametrii inițiali, însemnând, în primul rând, eșalonarea în timp a ratelor contractuale).

46. *Universitatea „Danubius” din Galați — Facultatea de Drept* a învederat opinia specialiștilor săi, care este în sensul că, pentru ipoteza debitorului ce este executat silit, iar imobilul ipotecat nu a fost încă valorificat, sunt aplicabile prevederile art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, respectiv executarea silită aflată în derulare este suspendată până la soluționarea litigiului pornit în baza Legii nr. 77/2016, instanța având obligația de a aplica cu prioritate soluția adaptării contractului. Scopul legii speciale este acela de a proteja debitorii contractelor de credit de abuzurile cesionarilor de creanțe și, în egală măsură, de a partaja într-un mod cât mai echitabil riscurile devalorizării bunului între creditor și debitor. Caracterul scadent al contractului are o natură forțată, atrasă de utilizarea de către creditor a oricăror mijloace juridice care să poată determina recuperarea grabnică a creanței.

Cu referire la criteriile obiective de identificare a „utilității sociale a continuării executării contractului”, Curtea Constituțională a reținut că legiuitorul a oferit instanțelor un criteriu rațional, și anume, aprecierea posibilității continuării executării contractului de credit prin raportare strict la prestațiile la care părțile s-au obligat, acestea fiind specifice fiecărui raport juridic contractual.

47. *Universitatea București — Facultatea de Drept* a comunicat opinia specialiștilor din cadrul *Departamentului de Drept privat*, în sensul existenței unei compatibilități între soluția adaptării contractului prin reechilibrarea prestațiilor și contractele de credit declarate scadente anticipat, creanțele respective formând obiectul executărilor silită, impunându-se eliminarea surplusului acumulat ca urmare a onerozității obligațiilor din sold, respectiv acordarea posibilității consumatorului de achitare

eșalonată a soldului rezultat ca urmare a eliminării surplusului cauzat de onerozitatea obligațiilor.

Utilitatea socială a continuării executării contractului se regăsește în situația în care, consecință a reechilibrării prestațiilor, cocontractanții au posibilitatea de a urmări, pe toată durata respectivă, emolumentul avut în vedere la formarea acordului de voințe.

48. *Institutul Național al Magistraturii* a exprimat opinia în sensul că cererea de echilibrare și continuare a contractului păstrează caracterul prioritar și în ipoteza în care debitorul a fost decăzut din beneficiul termenului și are loc o procedură execuțională de urmărire a imobilului ipotecat, fără ca acesta să fi fost valorificat.

Un criteriu obiectiv aplicabil este reprezentat de prestațiile la care părțile s-au obligat, în condițiile în care onerozitatea excesivă a acestora are ca reper conținutul matematic al art. 4 din Legea nr. 77/2016.

49. *Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara*, în principal, a apreciat că sesizarea este inadmisibilă, iar pe fond, în ceea ce privește prima întrebare, îi revine judecătorului de drept comun, investit cu o cerere întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, să verifice, ulterior constatării impreviziunii, în ce măsură contractul în discuție poate fi adaptat, respectiv în ce măsură pot fi reechilibrate prestațiile părților, indiferent de stadiul în care se află executarea silită ori de forma de executare care se continuă împotriva consumatorului, în acord cu Decizia nr. 7/2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Referitor la cea de a doua întrebare s-a arătat că noțiunea de „utilitate socială” trebuie interpretată în acord cu considerentele deciziilor nr. 623/2016 și nr. 432/2021 ale Curții Constituționale, criteriile obiective de identificare a utilității sociale neputând fi decelate decât prin compararea unor situații ipotetice cu situația concretă de fapt, dedusă judecății.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

50. Prin raportul întocmit conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă s-a apreciat că sesizarea este inadmisibilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

51. Prin sesizarea formulată se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție o interpretare jurisdicțională de principiu cu privire la următoarele chestiuni de drept:

a. *Cum se conciliază obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar — soluția adaptării contractului” — statornicită, în lumina dispozițiilor art. 3, dimpreună cu cele ale art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77 din 28 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016 — în forma modificată prin Legea nr. 52 din 13 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, prin considerentul decizoriu din paragraful 48 al Deciziei nr. 432 din 17 iunie 2021 a Curții Constituționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021, cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat?*

b. *În aceleași circumstanțe, care ar fi criteriile obiective de identificare a „utilității sociale a continuării executării contractului” ce pare a fi conștientă cu valoare de principiu de către Curtea Constituțională a României prin decizia mai degrabă pomenită.*

52. *Cu titlu prealabil analizei fondului problemelor de drept supuse dezbaterii, se impune verificarea împrejurării dacă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este aptă să asigure îndeplinirea funcției*

pentru care a fost concepută, respectiv aceea de a pronunța o decizie interpretativă de principiu, în scopul de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare la nivel național (control *a priori*). Această finalitate reclamă evaluarea tuturor elementelor sesizării, ceea ce presupune atât verificarea circumstanțelor care au generat-o, cât și a condițiilor care permit declanșarea mecanismului de interpretare.

53. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „*Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată*”, iar în conformitate cu prevederile art. 520 alin. (1) din același act normativ, „*Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după debateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților*”.

54. Așadar, evaluarea sesizării presupune verificarea îndeplinirii cumulative a tuturor condițiilor pretinse pentru declanșarea procedurii hotărârii prealabile, cerințe extrase din normele legale citate, care pot fi enunțate astfel:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al unui tribunal investit să soluționeze pricina;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;

— chestiunea de drept identificată, a cărei lămurire se solicită, să prezinte caracter de noutate;

— Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta să nu facă nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

55. *Examinarea condițiilor în care poate fi declanșat acest mecanism de unificare a practicii judiciare pune în evidență faptul că, în cazul concret al prezentei sesizări, nu sunt îndeplinite cumulativ cerințele legale pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.*

56. Astfel, din datele prezentate în cuprinsul încheierii de sesizare, rezultă că Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată de un complet al Tribunalului Specializat Mureș, legal investit cu soluționarea unui apel formulat împotriva unei sentințe civile pronunțate de Judecătoria Târgu Mureș într-o cerere decurgând din aplicarea Legii nr. 77/2016, căruia îi revine competența de soluționare în ultimă instanță a litigiului, față de prevederile art. 9 din Legea nr. 77/2016, coroborate cu cele ale art. 95 pct. 2 și ale art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în forma în vigoare la data formulării cererii de chemare în judecată (26 martie 2021). Hotărârea pronunțată în apel are caracter definitiv, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

57. De asemenea, este îndeplinită și condiția de admisibilitate privind nestatuarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție asupra chestiunilor învederate, ca și inexistența unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, având ca obiect problemele de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

58. În schimb, condiția de substanță cerută de legiuitor pentru declanșarea acestui mecanism de unificare jurisprudențială vizând existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei nu se verifică, față de particularitățile pricinii în care sesizarea a fost formulată.

59. Astfel, spre deosebire de recursul în interesul legii, pe calea căruia se rezolvă o problemă de drept controversată, într-o manieră abstractă și generală, în cazul hotărârii prealabile dezlegarea chestiunii de drept este una punctuală, adecvată circumstanțelor speței.

60. Chestiunea de drept trebuie să fie esențială, în sensul că, de lămurirea acesteia, să depindă soluționarea pe fond a cauzei *pendinte* în care aceasta se ridică. Noțiunea de *fond al cauzei* trebuie înțeleasă într-un sens larg. Sub acest aspect, în jurisprudența circumscrisă instituției juridice a hotărârii prealabile, instanța supremă a statuat, în mod constant, că obiectul sesizării îl poate reprezenta atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procesual dacă, prin consecințele pe care le produce, interpretarea normei de drept are aptitudinea de a determina, de a influența soluționarea raportului de drept dedus judecării (Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014; Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016; Decizia nr. 36 din 4 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 541 din 24 iunie 2020).

61. Jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (Decizia nr. 46 din 19 septembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.021 din 20 octombrie 2022) relevă că între problema de drept a cărei lămurire se solicită și soluția dată de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție trebuie să existe o relație de dependență, în sensul că decizia instanței supreme pronunțată în această procedură să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate trebuie să o aibă în cadrul soluționării litigiului. Totodată, s-a reținut că, prealabil sesizării instanței supreme, se impun, cu necesitate, stabilirea și evidențierea existenței unei legături strânse între maniera de dezlegare a chestiunii de drept, în raport cu interpretările posibile prefigurate și soluționarea cauzei, întrucât numai în aceste condiții se pot demonstra utilitatea și interesul în promovarea acestui demers.

62. Analiza caracterului determinant al dezlegării chestiunilor de drept supuse atenției Înaltei Curți de Casație și Justiție în prezentul cadru procesual trebuie să pornească de la examinarea particularităților cauzei *pendinte*, a dinamicii procesului, de natură a configura conținutul concret al noțiunii de *fond al cauzei*.

63. În acest context, instanța supremă găsește de cuviință să sublinieze că o judecată pe fond a procesului presupune în mod necesar dezbaterea și cercetarea împrejurărilor de fapt și a temeiurilor de drept invocate de părțile litigante în cererile lor sau, după caz, ridicate din oficiu, precum și aprecierea probelor administrate, cu consecința formării convingerii instanței asupra substanței și a conținutului raportului juridic dedus judecării și pronunțării hotărârii, în sensul tranșării de o manieră efectivă a litigiului dintre părți.

64. În antiteză, soluționarea procesului fără a se intra în judecata fondului presupune cvasiunanim împerejurarea ca hotărârea să fie pronunțată în temeiul admiterii unei excepții procesuale peremptorii, întrucât este de esența acesteia din urmă faptul că nu pune în discuție fondul cauzei.

65. Din această perspectivă, soluția primei instanțe, de respingere ca inadmisibilă a cererii de chemare în judecată formulată de reclamanta-debitoare și întemeiată pe prevederile

Legii nr. 77/2016, se încadrează în mod evident în ipoteza soluționării cauzei fără a se intra în judecata fondului.

66. Cu toate acestea, această tipologie de soluții nu este exclusă *de plano* din sfera de aplicabilitate a mecanismului obligatoriu de unificare jurisprudențială, funcționarea acestuia fiind în strânsă interdependență, după cum s-a arătat, cu împrejurarea ca problema de drept supusă atenției instanței supreme să influențeze concret și decisiv modalitatea de soluționare de către instanța de sesizare a căii de atac al cărei obiect este reprezentat de soluția dată pe excepție.

67. În mod particular, în speța pendinte această interdependență trebuie examinată în cheia elementelor specifice judecării căii de atac a apelului, ceea ce presupune luarea în considerare a limitărilor prevăzute de art. 477—478 din Codul de procedură civilă, exprimate în adagiile *tantum devolutum quantum appellatum* și *tantum devolutum quantum iudicatum*.

68. Nu în ultimul rând, se impune a fi avute în vedere și soluțiile pe care le poate pronunța instanța de apel (de sesizare), în aplicarea dispozițiilor imperative ale art. 480 din același act normativ, de strictă interpretare și aplicare.

69. Prioritar, Înalta Curte de Casație și Justiție reiterează că prezenta sesizare a fost formulată de Tribunalul Specializat Mureș, instanță investită cu soluționarea apelului declarat de reclamanta-debitoare împotriva sentinței Judecătoria Târgu Mureș, de respingere ca inadmisibilă a unei cereri întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, având ca obiect pronunțarea unei hotărâri de adaptare a contractului de credit pentru nevoi personale garantat cu ipotecă, prin echilibrarea sumei de plată, în sensul împărțirii pe viitor între părțile contractante, în mod egal, a riscului valutar, în contextul intervenirii impreviziunii, demarării executării silite fără valorificarea imobilului ipotecat și cesionării creanței.

70. Pentru a pronunța această soluție, judecătoria a reținut, în esență, că atât prin notificarea adresată pârâtei-creditoare, cât și prin cererea adresată ulterior instanței reclamanta-debitoare a solicitat exclusiv echilibrarea prestațiilor și adaptarea contractului de credit, motivat de intervenirea impreviziunii, fără a pretinde și stingerea datoriei prin transmiterea dreptului de proprietate din patrimoniul său în cel al creditorului, astfel încât demersul său urmărește deturnarea finalității Legii nr. 77/2016. Prima instanță a concluzionat în sensul că atât timp cât legea specială nu reglementează modalitatea de echilibrare și adaptare a contractului, aplicarea cu prioritate a acestei măsuri va putea fi solicitată și soluționată doar în condițiile dreptului comun, urmând ca, în cazul eșuării negocierilor, notificarea adresată de debitoare să respecte prevederile art. 5 din Legea nr. 77/2016, în sensul înglobării manifestării opțiunii de a ceda dreptul de proprietate asupra imobilului în favoarea creditorului în contul creanței. Statuând în sensul că atât notificarea, cât și obiectul cererii deduse judecării excedează dispozițiilor Legii nr. 77/2016, judecătoria și-a însușit apărarea pârâtei-creditoare, reținând ca întemeiată excepția inadmisibilității acțiunii pe care a respins-o ca atare.

71. Față de aceste constatări, Înalta Curte de Casație și Justiție observă faptul că prima instanță nu a făcut în mod direct și nemijlocit interpretarea și aplicarea chestiunilor de drept cu a căror lămurire a fost investit prezentul complet. Altfel spus, judecătoria nu a realizat o analiză și nu s-a pronunțat asupra posibilității adaptării și reechilibrării contractului de credit în faza executării silite, ci a statuat exclusiv asupra conformității conținutului notificării adresate de reclamanta-debitoare cu prevederile Legii nr. 77/2016, în sensul că notificarea poate viza exclusiv darea în plată a imobilului, iar nu adaptarea contractului de credit.

72. În continuare, Înalta Curte de Casație și Justiție relevă că, prin apelul declarat, reclamanta-debitoare a formulat critici circumscrise necercetării fondului cauzei în primă instanță din perspectiva reținerii greșite a excepției de inadmisibilitate a

acțiunii, dedusă din caracterul inadmisibil al notificării, și a solicitat în principal anularea sentinței și trimiterea cauzei spre rejudecare, față de prevederile art. 480 alin. (3) din Codul de procedură civilă. Astfel, apelanta a învederat instanței de control judiciar împrejurarea că în mod greșit judecătoria i-a soluționat cererea de chemare în judecată fără a o cerceta pe fond, în condițiile în care a adresat intimatului o notificare perfect pliabilă pe dispozițiile Legii nr. 77/2016, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 52/2020, aceasta din urmă ridicând la rang de principiu prioritatea echilibrării și menținerii utilității sociale a contractului, încetarea acestuia putând fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale. În subsidiar, a reiterat aspectele invocate în susținerea pretențiilor deduse judecării.

73. Potrivit art. 480 din Codul de procedură civilă, (1) *Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.* (2) *În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.* (3) *În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeași circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, precum și necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătoria fondului.*

74. Trimiterea spre rejudecare la prima instanță de către instanța de apel reprezintă o excepție de la regula instituită de alin. (2) al art. 480 din Codul de procedură civilă, care este expresia caracterului devolutiv al apelului și, ca orice excepție, trebuie interpretată restrictiv. Ea devine operantă exclusiv în ipoteza în care prima instanță a soluționat procesul fără a intra în cercetarea fondului, ceea ce cvasiunanim presupune, după cum s-a arătat, pronunțarea unei hotărâri în temeiul admiterii unei excepții procesuale preemptorii.

75. Din economia prevederilor legale precitate rezultă că este suficient ca solicitarea trimiterii spre rejudecare să fie făcută de una din părțile din apel, legiuitorul neimpunând un acord al tuturor părților în acest sens și neîndrituind instanța de control judiciar să dispună, din oficiu, măsura trimiterii spre rejudecare.

76. Din această perspectivă, în aplicarea principiului fundamental al legalității care, în conformitate cu prevederile art. 7 din Codul de procedură civilă, guvernează procesul civil, prin raportare la particularitățile concrete ale litigiului *pendinte*, instanța de apel (de trimitere) poate pronunța doar una din următoarele soluții: de respingere a apelului ca nefondat, menținând ca legală și temeinică hotărârea de respingere ca inadmisibilă a acțiunii, ori de admitere a apelului, cu consecința anulării hotărârii și trimiterii cauzei la prima instanță pentru rejudecare (măsură solicitată în mod expres de apelantă prin cererea de apel), în ipoteza în care constată că excepția inadmisibilității nu este incidentă în speță și, prin urmare, prima instanță a soluționat în mod greșit procesul fără a intra în cercetarea fondului cauzei deduse judecării.

77. În ambele ipoteze prefigurate, problema de drept pe care instanța de apel (de trimitere) este chemată să o rezolve din perspectiva limitelor devoluțiunii determinate, pe de o parte, de ceea ce s-a judecat la prima instanță și, pe de altă parte, de ceea ce s-a apelat se circumscrie doar conformității notificării adresate de apelanta-reclamantă (debitoare) cu exigențele statuate de prevederile Legii nr. 77/2016, cu modificările ulterioare, respectiv conținutului acesteia.

78. În acest sens, se solicită a se tranșa de o manieră neechivocă dacă notificarea întemeiată pe legea specială trebuie să vizeze exclusiv solicitarea de dare în plată a imobilului în contul creanței, demers susceptibil să creeze cadrul punerii în discuție, cu prioritate, a negocierilor în vederea adaptării contractului pe cale extrajudiciară, prealabilă sesizării instanței, ori pe cale judiciară finalmente sau, dimpotrivă, notificarea poate viza exclusiv o solicitare de adaptare și echilibrare a contractului de credit.

79. Așadar, acestea sunt premisele legitime apte să configureze, în acest stadiu incipient al procesului *pendinte*, fondul cauzei — legat indisolubil de limitele investiției instanțelor devolutive.

80. Aceste statuări exclud *de plano* abilitarea instanței de sesizare de a pune în discuție din oficiu și a analiza aspectul referitor la conținutul, la substanța raportului juridic litigios dintre părți care a generat practic sesizarea instanțelor de judecată, respectiv incertitudinea domeniului de aplicare a legii speciale și posibilitatea adaptării contractului de credit declarat scadent anticipat, aflat în faza de executare silită fără ca imobilul ipotecat să fie valorificat, în condițiile cesionării creanței.

81. În susținerea acestei concluzii vine în mod necesar și argumentul că instanța de trimitere, în cazul înlăturării excepției de inadmisibilitate a acțiunii, nu s-ar putea regăsi în postura admiterii apelului cu consecința anulării sentinței și reținerii cauzei pentru judecarea fondului cauzei deduse judecării, pentru considerentele deja expuse, dispozițiile legale imperative pe care apelanta-reclamantă și-a întemeiat cererea de trimitere a dosarului la aceeași instanță pentru rejudecare fiind fundamentate pe principiile disponibilității și al dublului grad de jurisdicție.

82. În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că cerința acestei proceduri a hotărârii prealabile a legăturii chestiunii de drept cu dezlegarea pe fond a cauzei trebuie raportată, în mod necesar, la limitele investiției instanței de trimitere, ceea ce presupune că problema de drept cu a cărei

dezlegare de principiu instanța supremă este investită trebuie să fie direct incidentă pentru soluționarea cauzei cu care instanța de trimitere este sesizată (Decizia nr. 62 din 17 octombrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.603/1/2022; Decizia nr. 2 din 20 ianuarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 897/1/2019 și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 178 din 4 martie 2020).

83. Or, chestiunile de drept cu lămurirea cărora instanța de trimitere a investit instanța supremă, circumscrise în esență posibilității adaptării contractului de credit în faza executării silite și stabilirii criteriilor obiective de identificare a utilității sociale a continuării executării contractului, în lumina prevederilor art. 3 și art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 și a considerentelor Deciziei nr. 432 din 17 iunie 2021 a Curții Constituționale, excedează în mod evident limitelor investiției, fiind străine judecării apelului, care nu este condiționată de clarificarea aspectelor ce fac obiectul prezentei sesizări.

84. Cu alte cuvinte, Înalta Curte de Casație și Justiție subliniază că soluționarea pe fond a cauzei *pendinte* nu depinde — față de stadiul și contextul demersului judiciar — de dezlegarea de principiu a problemelor de drept supuse atenției instanței supreme, împrejurare de natură să configureze lipsa de utilitate și, în consecință, imposibilitatea declanșării și valorificării prezentului mecanism de unificare jurisprudențială a hotărârii prealabile, reglementat de art. 519 din Codul de procedură civilă.

85. Ca urmare a neîndeplinirii condiției de admisibilitate referitoare la împrejurarea ca soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunilor de drept ce fac obiectul prezentei sesizări, o eventuală analiză și a aspectelor vizând dificultatea și noutatea problemelor sesizate de Tribunalul Specializat Mureș apare ca fiind redundantă, astfel încât, în contextul dat, Înalta Curte de Casație și Justiție le va plasa în afara sferei examinate în prezenta solicitare de pronunțare a unei hotărâri prealabile.

Pentru toate considerentele mai sus expuse, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă sesizarea formulată de Tribunalul Specializat Mureș în Dosarul nr. 3.327/320/2021 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

a. *Cum se conciliază obligația instanței judecătorești „de a aplica prioritar — soluția adaptării contractului” — statornicită, în lumina dispozițiilor art. 3, dimpreună cu cele ale art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77 din 28 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016 — în forma modificată prin Legea nr. 52 din 13 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, prin considerentul decizoriu din paragraful 48 al Deciziei nr. 432 din 17 iunie 2021 a Curții Constituționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021 —, cu posibilitatea consumatorului de a pretinde adaptarea unui contract de credit încheiat cu un profesionist când acest contract de credit a fost declarat anterior scadent anticipat, creanța astfel izvorâtă — reprezentată de obligația de rambursare a întregului credit, dimpreună cu dobânda contractului și celelalte speze — fiind urmărită în cadrul unei proceduri execuționale de urmărire a imobilului (locuință) ipotecat, fără ca acesta să fie valorificat?*

b. *În aceleași circumstanțe, care ar fi criteriile obiective de identificare a „utilității sociale a continuării executării contractului” ce pare a fi consfințită cu valoare de principiu de către Curtea Constituțională a României prin decizia mai degrabă pomenită?.*

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 5 decembrie 2022.

PREȘEDINTELE DELEGAT AL SECȚIEI A II-A CIVILE
VALENTINA VRABIE

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2023 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2023 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2023.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

5 948493 462996